وَالَّذِیْنَ جَاهَدُوْا فِیْنَا لَنَهْدِیَنَّهُمْ سُبُلَنَا

الحمد للہ والمنۃ کہ دریں روزگار نسخہ متبرکہ صحیحہ

سنہ ۱۹۰۶ء

الموسوم بہ

جنگنامہ حضرت علی رضی اللہ عنہ

۱۳۲۳ھ

حسب فرمایش رائے صاحب منشی گلاب سنگھ اینڈ سنز تاجران کتب لاہور

در مطبع مفید عام واقع لاہور رونق انطباع یافت

بسم اللہ الرحمٰن الرحیم

اوّل حمد خداوند تائیں آکھاں صفت ثنائیں — تس تھیں بعد کہاں صلواتاں پاک محمدؐ تائیں

پھیر در... اماں متواتر حضرت دے سب یاراں — آل اماماں تے اصحاباں نعت ہزار شماراں

غوث الاعظم دی کی عاجز بندہ مدح چتارے — ہاں جے ہتھ رہن تس لگے پیر زمین دے سارے

دیہ ربا توفیق توں مینوں سچا سخن الاواں — جو کچھ مطلب وچہ دلیدے ظاہر آکھ سناواں

سبب تالیف کتاب

اکدن یار پیارے میرے بیٹھے وچہ رفاقت — اوہ آکھن کہو جنگ علیؓ دا جے تینوں ہے طاقت

سنکے سخن رفیقاں کولوں غیرت نفس چڑھایا — کہنا کراں ادا اسراتوں جیوں یاراں فرمایا

تاپھر فضل کرم تھیں مولا دلدی آس پچائی — ویکھ کتاب حقیقت ایہ میں کوشش نال بنائی

آغاز جنگ نامہ حضرت علیؓ

ہے اک نام دا سوار قلعہ دا اندر ملک عربی — اُس وچ کافر رہن ہمیشہ نالے قہر غضب دے

زمین تراماں اوس شہر دی پختہ سب عمارت
خوش ہو پھر دے چوپائے گھاز میں دا کھاندے
دہ دروازے اوس قلعہ دے عالی کوٹ چوفیرے
پندرہ سو سی برج قلعے دا بہت کشادہ صفائی
جے کوئی نام مسلمانو الا ظاہر کہے زبانوں
نام گبر شمشاد قلعے وچ حاکم وقت سدائے
کل امیر اکٹھے کر کے کہے امیر وزیراں
ساڈے زور نہ ہور زمیں تے عادی اسیں گھرانا
جاں جاں اسیں زمیں دے حاکم مسلمان نہ ہوون
اک نام محمد مکے اندر کامل نبی سنیندا
پھر اک علیؑ داماد نبی دا سنیئے قدرمانہ
اوہ جنگ کرے نت نال کفار دے کرے لوک حکایت
ایس اساڈے لشکر اندر ہے کوئی مردانہ
بیٹی بخشدیاں اس تائیں منصب وڈے ودھانواں
نام عطاز گبر دا آہا ظاہر آن کھلویا
بائی گز قد بلند اوسدا بہت وڈا جنگ جوئی

گنگو گھا تمام زمیں تے جاندے لوگ زیارت
جنگل بر و ر پھرن ونب چا گے سرد ہوائیں کھاندے
وچ شمار نہ آون کافر اک دوں اک اتیرے
ہر برج دے وچ دروازہ پنج کوہاں وتھ آئی
اس نوں کافر نال ظلم دے مار نجاون جانوں
اکسن نا اوہ وچ پیادے سد امیر بولائے
ڈاہڈا فکر پیا دل میرے کر دیکھو تدبیراں
وچ زمیں دے ویر قدیمی کافر مسلماناں
تائیں ملک تمام اساڈا اطاعت من کھلوون
کلمہ وچ مدینے مکے اس دے نام پڑھیندا
پربت پٹ زمیں تے سٹے مرغ جیویں اک دانہ
ڈاہڈا خوف پیا دل میرے جاکن لوک روائیت
اوہ بنھ لیاوے شاہ علیؓ نوں دیواں سرداں نہ
ملک موتی لعل جواہر کیا کجھ آکھ سناواں
کر تعظیم گبر دے اگے آن تیاری ہویا
چار گز سینہ اوس دا چوڑا ثانی ہور نہ کوئی

ست مناندی گرز ہمیشہ اپنے کول رکھاوے
ترن کوہاں تے گل آوازہ اُس موذی دا جاوے

ایہ اقرار کر اے شاہا توں نہ پھریں اقراروں
ہیں ہنجھ لیاواں شاہ علیؓ نوں باہجھ پہنے ہتھیاروں

کافر قسم کوراندی کھاوے ہرگز ڈرساں ناہیں
جے توں اکھیں آن دکھاویں بیٹھی ویساں تائیں

ترن مہینے راہ مدینہ اُس قلعہ تھیں آہا
لے رخصت اُٹھ ٹریا نال دلے دی چاہا

تیر کمان پھڑے ہتھ کافر تیغ گلے وچ پائی
پا شتر دے اُتے کاٹھی خرچ لے ہویا راہی

چلیا تیز بھوں دن راتیں ہوئے ترن مہینے
دن تے راتیں ٹردیاں ٹردیاں پہنچے شہر مدینے

جاں نزدیک شہر دے پہنچے پچھے راہ پداہنوں
آکھے ورس علیؓ تو مینوں جے ہیں جان پچھانوں

اگوں کہندا شاہ علیؓ دی ہیگی ایہ نشانی
قد میانہ مرد زور آور چہرہ بدر نورانی

جے تدھ چھک ملندی ہیگی پچھ توں کجھ نہ مینوں
جا دیکھیں اِس باغ دے اندر اگے ملسی تینوں

اُیتول روانہ ہویا کافر من لیو سو کہیا
اُٹھ بٹھا کے باغوں باہر اندر ہی چھپ رہیا

اوہ باغ نبیؐ صاحب دا باہر شہروں واندے
اوتھے کدی نماز پڑھن نوں شاہ علیؓ ہی جاندے

حمزہؓ بھی نت نال اُنہاندے جاندے کرن عبادت
قضا نہ اکدن کردے ہرگز نت اُنہاندی عادت

اکو صورت اکو سیرت پیو پتر دی آئی
ناگہ شاہ علیؓ تے حمزہؓ وچ تفاوت آئی

اُس دن وردا کھیندا آہا شاہ علیؓ دے تائیں
لڑکا گیا نماز پڑھن نوں رہیا باپ اکھائیں

داخل باغ ہویا جو حمزہؓ اندر قدم ٹکایا
وڈا قد بھوں پُر وحشت مانس نظری آیا

نال غصے فرمائیو سو اُسنوں لے مردود پلید
ہرگز نہ کچھاتا ناہیں خاصہ باغ نبی دا

جیکر ہے تدہ جان پیاری جلدی اٹھوں جائیں
تاں ایہ سخن زباں تھیں کہکے اٹھکے گہیا شتابی
میں پہلوان آیا شمشادی آیا گڈھ داموروں
جے اوہ نظر پوے آمیرے ہو دلاور ترساں
جاں پھر اس گبرو دے کولوں حمزہ سنے سنیہے
توں پہلوان کہاویں وڈا میں ہاں علیؓ بہادر
ترت کمان پھڑی ہتھ کافر سنکے نام علیؓ دا
کرکے شستاں حمزہ دے طرفے اس دہ تیر چلائے
تاں پھر اس گبرو دے اگے حمزہؓ ہویا قراری
ماری سانگ علیؓ دے بیٹے چلیا ہو نرالا
دہمی دہوڑ زمیں دے اتے کنبے رکھ چمن دے
کرکے زور مہ زوری ٹریا حمزہؓ نال گبرو دے
جیوں کوئی شخص وگاوے کھنوں اسمانے اڑیا
باقی جان رہی وجہ اس دے کافر مویا اووے
اگے ڈٹھا جو کجھ ہویا ہن دیکھو کی کردا
پھیر دیوار چمن دی کافر آیا نال دلاسے

ایتھے آون باہجہ اساں تھیں حکم کسینوں نائیں
کرکے کاوڑ حمزہؓ اگے کافر ہویا جوابی
نال علیؓ میں جنگ کرسیاں بھیجیا شاہ حضوروں
کرکہ زور زور آور اپنا بنھ علینوں کھڑساں
کہیو سو میں علیؓ بہادر جے تدہ خواہش ہے
آویکھاں رل جنگ کرئیے جو کجھ کرسی قادر
اوسے حال کھلوتا رہیا بیٹا مرد ولی دا
ہرگز کوئی نہ لگا تن تے حمزہؓ وار بچائے
کافر تیری نوبت گذری آئی میری واری
مت افسوس رہے کجھ دل وچ کافر کریں سمہالا
دیکھ جو کیتی نال گبرو دے بھائی شاہ حسن دے
وسر گئے گبرو دے کولوں سارے راہ کفر دے
چھوڑ دیوار چمن دی کافر جا گاہاں جھڑیا
ساعت پچھوں ہویا تازہ حالت مندی رووے
توڑے چا کرے دو ٹکڑے باہجہ آئی نہ مردا
بنھ ہتھ شستاں لین لگا ہوکے بیوسواسے

جیہڑے زہر آلود آئے اوہ کئی تیر لگائے — ہو ہوشیار لگا اوہ مارن حضرت شاہ کمائے

نوں حمزہ رض تھیں خالی گئے اک لگا تن سارے — دہانا زہر وجودے اندر جھڑیا شاہ کنارے

کافر وڑ علی رض دے بیٹے سینے ہتھ لگاوے — کہندا پواں قراروں جھوٹھا جے ایہہ ہن مر جاوے

کیسہ کھول بے مرشد کافر زہر مہرا نکالے — اُس پایا منہ حمزے دے اندر بیٹھا ہوش سمہالے

قید کردن کافر حمزہ را وبجانب قلعہ دامور بردن

اوہ پھڑ کافر ہتھ شہزادے تائیں اندر قید لیایا — باہر کڈھ چمن تھیں اُسنوں اُوپر اُٹھ بہایا

کافر ہتھ علی رض دا بیٹا چلیا راہ وطن دے — اکھیں کل تماشا ڈٹھا مالی اُس چمن دے

اُچا شور کوکارا کرکے آیا شہر مدینے — آکھے گھن گیا اک کافر ہتھ امیر نگینے

سب حقیقت جنگ جدلدی پاک نبی ص نوں دسے — سُن ہویا نبی ص متحیّر دل روہوے مُنہ ہسّے

سُن اصحاب ہوے دل بریاں رووان کر کر آہیں — گھر گھر سوگ مدینے اندر کوچے گلی گھائیں

ڈاڈھا ہادر علی ع نوں ہویا جد فرزند وچھنا — جیوں یعقوب ع یوسف ع دے دردوں بھر آہیں اوہ رناں

کیتی عرض نبی ص نوں حیدر دہ رخصت میں جاواں — یا ہن مراں شہادت پاواں یا فرزند لیاواں

کہیا نبی ص کفار لیاں کر ساں سفر دوراڈا — ہیگا دردوا کھیں وا تینوں مشکل جان تساڈا

ہیں قربان نبیا تیتھوں شاہ علی ع پھر کہیا — اکھیں نالوں وردولے دا دل نہ جائے سہیا

حضرت شاہ علی دے تائیں کہندے پھیر دوبارے — کیونکر جاسیں طرف کفاراں کہ تو یار پیارے

کہیا شاہ علی ہے اگوں جیوں حضرت فرماوے — اوہ سامان بنا کر عاجز اس ملک پھر جاوے

حضرت کہیا رخت خرید و بن سوداگر جاؤ
جو جو چیز نہیں اُس جاگہ اوہ اوہ چیز اٹھاؤ

اک جوڑا بھی بلبیاں سندا لیجا طرف کفاراں
اوتھے چوہے بہت سنیندے ناہیں وچ تماراں

شاہ علیؓ سوداگر بنیا جیویں کہیا پیغمبر
ہر اک چیز تحائف لیکے کیتا سفر اڈنبر

بنھ لئی شمشیر کمر وچ نیزہ دست لیئونے
فاطمہؓ حسنؓ حسینؓ نبیؐ نوں چا سپرد کیتونے

جیکر ہوئی حیاتی باقی پھیر ملاں اک واری
ورنہ بخشدینا جو ہووے کوئی خطا ہماری

دے تسکین دلاسا سبھ نوں ٹریا مرد رباناں
نال غلام لئے کئی شتراں جتھول ربدا بھانا

روانہ شدن حضرت علیؓ طرف قلعہ [illegible]

شہر مدینیوں رخصت ہوئے رکھیا پیر سفر وچ
تن مہینے پچھوں حضرت پہتے اُس شہر وچ

اوتھے بھی اک باغ اجیہا تازہ نظر پیونے
چھڈے اُٹھ چرن دیجا طرآپ آرام کیتونے

شاہ علیؓ نوں اوس چمن دی ہرگز خبر نہ کائی
مارفناہ کیتا گل بوٹا باغ اُنہاں بادشاہی

جو کوئی اوس باغ دیوچوں پتر کھوہ کے سٹدا
مالی حکم گبر دے سینی ہتھ اوسدے نوں کٹدا

وردی اناں کوہڑا کانا جیکوئی آ پھل کھاوے
کھاوندیا ئیں ساعت پچھوں درد وجود وچ جاوے

خبر ہوئی جد مالی تائیں اُٹھ چمن وچہ چیر دے
اُچا شور کُکارا کر کے آیا پاس حیدرؓ دے

کر غصہ فرمایا مالی شاہ علیؓ دے تائیں
بدلے ایس چمن دے تینوں کرساں مار ازائیں

سنے اُٹھاں بنھ کھڑلسیاں تینوں سنو اجل ہن آیا
پادشاہاں دے باغ اجاڑن تینوں کس فرمایا

نرمی نال کہیا شاہ حیدرؓ گل سنو اک بھائی
میں سوداگر دوروں آیا ہرگز خبر نہ کائی

شہر مدینے تھیں ہیں ٹریا ملک تساڈے آیا
لاکجہ گرمیوں سردی ہوئی گلاں سنکے مالی
اوسویلے چھوڑ علیؓ نوں آپ گبرو ل ٹریا
اک شہر مدینے دا سوداگر ملک اساڈے آیا
چوبداراں نوں کہیا گبر نے دوڑ شتابی جاؤ
پا ایہ حکم ملازم شاہوں پاس علیؓ دے آئے
نال شتابی شاہ علیؓ نوں چوبدار نے کھڑیا
جتھے خاص کچہری آئی جاں شاہ اوتھے آیا
دل وچ یاد کر قادر نوں توں پت رکھیں سایاں
بھی پھر کافر شاہ علیؓ نوں سخن کہے شرماندا
کہیا شاہ پچھو سچ میتھیں جتنے ہوون چوہے
اوس ولائت اندر آہے چوہے ودھ حسابوں
نال آرام نہ کھاون کھانا اندر دن تے راتیں
لیا طعام شتابی کر کے حکم ہویا اورچی
جھہے فکر اتیول آئے چلے طرف غلاماں
جنہیں طباخیں کھانا آہا آن سیونے گھیرا

شاہاں کارن تجہ تساڈے تحفہ میں لیایا
پر اوہ خوف گبہ دے کولوں لیلیٰ گجہ ڈالی
کر فریاد حسابوں باہر کافر اندر جھڑیا
لاکھی باغ اوتھاں دے لوکوں اوس فنا کرایا
سنے اوتھاں سوداگر تائیں میرے پاس لیاؤ
چل سوداگر نال اساڈے تینوں شاہ بلائے
پڑھ بسم اللہ پاک زبانوں جا قلعہ وچ وڑیا
کر بسم اللہ وچ دروازے سجا قدم لگایا
میں کافر اگے ہدیہ رکھاں خوش رنگ دو بلایاں
وس ویکھاں اوہ چیز کیا ہے جو تندہ ہدیہ آندا
کھاون مار نہ چھوڑن ہرگز امن ہووے گھر چوہے
کافر کدے نہ فارغ ہوندے ہرگز ایس عذابوں
جتھوں بو طعامی آوے آون سو جا عتیں
نال ادب دے مجلس اندر کہیا آن سفرچی
چھوڑ گھراں تھیں باہر آئے لیکر بو طعاماں
کہ کے زور لگے کھوہ کھاون کیا تیرا کیا میرا

شاہ علیؓ بھی دو بلایاں چھوڑ صحن وچ دتا
کجھ تاں سمجھ وڑے سوراخیں کجھ اوتھائیں آئے
جتنے مجلس دے وچ آہے دے پلا منہ ہسّے
کافر حکم کیتا امراواں اوس سوداگر تائیں
خدمت اوسدی اندر رکھیو جوڑے گھوڑے چنگے
خادم اُسدے رہو ہمیشہ غافل کدی نہ ہوؤ
خدمتگار رلے وچ خدمت علی بہت خوش ہویا
سبھ کجھ آ میسر ہویا جو منگے سو پاوے
جاں اوہ روز گذشتہ ہویا شاہ کچہری آیا
تد پھر کافر شاہ علیؓ نوں سخن سنایا مٹھا
اک جوان اساڈے اُسنوں آندا الیس مکانے
کہیا شاہ علیؓ نے اُس نوں ایتھے چا منگاؤ
کافر حکم سپاہیاں کیتا حمزہؓ سد منگایا
اکھیں نال اشارت کرکے دونویں ملے فراقی
ویکھدیائیں حیدر کہیا علی نہیں ایہ یارو
کافر کہیا اگے اس تھیں کیوں سی نہیں کہندا

جیوں بگھیاڑ پوے وچ ایڑ رلدیاں پیا جتا
جھکھے باز شکار لدہونے کر کر کھاون پارے
طرف علیؓ متوجہ ہوئے دل وچ فرحت ونّے
نال عزت اشرافت کریو خدمت سنجھ صباحیں
بھر کے طبق دیو زر سونا جے اوہ کھانا منگے
رانیں دہیں آگے اوسدے سر تہہ بنھ کھلوؤ
ہردم شکر گذارے خالق مول نہ تھکے گویا
دل توں داغ وچھوڑیدا الہ ذرہ درد نجاوے
کافر نیڑے سد علیؓ نوں عزت نال بٹھایا
تدہ بھی کدی مدینے اندر شاہ علیؓ ہے ڈٹھا
اوہ ہن تینوں آن وکھائیے جے تو ویس پچھانے
میں اس لال پچھان شتابی جے تسیں آن وکھاؤ
اکھ عظیم وچھنا حمزہؓ مولا آن ملایا
شکر بجا لیاون مرددا غم نہ رہیا باقی
ایہ فقیر مدینے سندا لاغاں مول نہ مارو
اسنوں اسیں خلاصی دیندے لیسے درد نہ سہندا

دور وطن ہمراہ نہ کوئی حمزہؓ آکھے شاہا
تائیں تینوں سچ نہ آکھاں پہنچن مشکل آہا

ہن ہمراہ سوداگر ولیباں ایہ اشنا وطن دا
حمزہؓ ہویا سپرد علیؓ دے ہویا ڈھب ملن دا

کافر پچھے شاہ علیؓ تھیں کیا کیا اوس نشانی
کیسا شخص زور آور اوہ ہے کیسا زور جوانی

ایہ نشانی اک علیؓ دی جتھے قدم ٹکاوے
قدم برابر جاگہ تھیں پھر سخت زمین پلجاوے

اک نشانی ایہ علیؓ دی جس مجلس وچ جاوے
زور تمامی مجلس سندا دیہی اُس وچ آوے

تلے درخت سُکے دے جاوے ترت ہریا اوہ ہندا
تازہ ہو کر پھل لیاوے کدی خشک نہ ہندا

دربیان جواب وسوال وبعد ازاں جنگ شدن با حضرت شاہ

کافر پچھے فیر علیؓ نوں اک عجائب ایہے
ووہ روز گذارن فاقہ سرخ نہ ہوودیہے

اوہ کیونکر مارن بادشاہاں نوں گل سناویں مینوں
لشکر بابچہ لڑائی کردے قوت ہے ایہ کینوں

کہیا شاہ خداوند والی فضلوں کرے سرشتے
اندر جنگ نبیؐ صاحب دے مدد کرن فرشتے

جاں پھر کافر شاہ علیؓ تھیں ایہ جواب سنایا
کافر ہور ولیلاں کر کے ایہ سوال بنایا

تو بھی مجلس شاہ علیؓ دی بیٹھا کدی سیانے
کجھ ہنر پہلوانی توں بھی تھوڑا بہتا جانے

بھی پھر شاہ اُس کافر تائیں سخن کرے شرانداں
تھوڑا بہتا اُس دی مجلس کدی کدی ہیں جاندا

جے ہن سانوں ہنر دکھاویں تاں اعتبار لیاواں
نال کسے پہلواں اساڈے جوڑ نساڈا پاواں

آکھن عشق نہ چھپایا رہندا زور نہ جاندا جریا
حاضر کراں گا میں تھیں جو کجھ گلا سکا سڑیا

کافر حکم کرے پہلواناں جاگہ خوب بناؤ
سد کوئی پہلوان زور آور اسدے نال لڑاؤ

خدمتگاراں نال شتابی جاگہ خوب بنائی
لگا گبھر تماشا ویکھن کھول دلے دی تاکی
اوہ کئی مناں لوہے دی لک لنگوٹی کردا
آکھڑا میدان اچا ہوں لافاں کرے اُچکا
کرکر ڈنڈ میدانے اندر سٹ پچھاں نوں مارے
کافر کہیا سوداگر بھوراکریں دلیری
آ علیؓ میدان کھلوتا نکّے دا شہزادہ
کہیو سو پنجہ دیہ اسانوں کریئے زور آزمائی
پنجہ پکڑ علیؓ دا کافر کیتا زور قدیمی
پنجہ کافر دا پھر حضرت پکڑیا چھیکڑ واریں
جاں اُس شیر گدھا چاکھٹا کجھ نہ سریا کافر
اُچا شور کُکارا کرکے گبر کہے میں مٹھا
دوجے روز غرورت کرکے آیا ہور وڈیرا
پنج من قدر پیئے اوہ دارو وڈّا پلید شرابی
آ اوہ گبر میدان کھلوتا لافاں کرے زبانوں
توں شاگرد علی دا ہیگا سُن سوداگر بیٹھیں

وجن ڈھول پٹے چھنج اوتھے خلق تماشے آئی
نام خطامی پہلوانے دا آیا نال چیلا کی
صورت ویکھ بھون پر دہشت دیو پچھاوں ڈردا
ہاتھی مار کراں دو ٹکڑاں جیکر دیواں دھکا
آ ویکھاں سوداگر میں ٹر وچ کھا لکارے
پھیر نینوں جھڑکاواں اس تھیں کیسے جو قسمت تیری
جس نے چوداں طبق اُٹھائے کرکے زور زیادہ
جے نوں میرا ثانی ہوویں معلم ہو وڈیائی
لافاں بُھل گیاں سب کافر آیا وچ حلیمی
اُنگلیاں تھیں لہو ٹریا کافر کہیا نہ ماریں
شاہ علیؓ دے پنجے اندر ہوئی جان مسافر
آکھن لوک خطامی تائیں پکڑ سوداگر کٹھا
اُس دے نالوں کتنے حصہ اسوچ زور ودہیرا
دنبہ پکڑ کرے اک لقمہ جیوں کیڑا مرغابی
لوک کہن سوداگر ایہہ جانو گیا جہانوں
کیوں شاگرد میرا تدہ کٹھا بدلہ لیساں تینیں

کر حملہ کافر حیدرؓ نوں مشہت کر وچ مارے
ماردیاں ہی آپے جھڑیا اُچا کوک پکارے

جاں ہٹے پئے پتھر دے اُتے کنب وہی ساری
اکھیں ویکھدیاں ہی کافر دتی جان پیاری

تریجے روز وڈیرا آیا دوروں کرن لڑائی
آکھ عظیماں کیونکر جیوں اجل جنہاں دی آئی

پھڑ کے گردن مرد الٰہی اُسنوں خوب دبایا
وسر گور و گیا کافر تھیں جاں دم باہر آیا

پکڑ اسمان وگایوس اُس نوں جیونکہ تیر کماناں
قلعوں باہر گیا دور اڈا کر کے وداع جہاناں

جاں تن مارے گئے اوہ کافر تاکجھ صحیح کیتو نے
ایہ لوگو سوداگر نائیں دلوچ فکر پیو نے

کمچے گلی کہائیں پیاں ہویا شہر براجا
کر ہو کجھ سامان سوداگر کہے ملک دا راجا

لاکھ کروڑ قلعے وچ کافر حاضر آہے جنگی
آ علیؓ تے گھیرا پایا فوجاں رنگ برنگی

اوتھے آن وہیں تلواریں جیوں سو جدیاں سماں
یارو مرن مناسب ایتھے کافر کھاون قسماں

ڈھوکڈھی تلوار علیؓ نے کر کر زور زور آور
پر ایہ گھیرے وچ کھلوتے شیر جیویں وچ باور

شاہ علیؓ حمزہؓ رل مارن کفاراں تلواراں
اک اک ضربوں ظالم کافر ٹکڑے ہون ہزاراں

کہیا جنگ پیا وچ رندے آکھ عظیم سنائیں
تھر تھر کنبن محل قلعے دے ڈھوڈراں انبر تائیں

اوتھے وہن لہو دے وگے جیوں ساون دریاواں
شاہ علیؓ دے ڈر تھیں کافر چھڈن شہر گراواں

فتح ہوئی پھر مومن سندی فرقہ پھریا نوری
بت خانہ ڈھا سجدہ کردا کامل مرد حضوری

بھی دربند قلعے دے کیتے بانگاں شہر دوایاں
کوٹاندے دروازیں سارے گایاں ذبح کرایاں

بیٹھا شاہ قلعے دے اندر کافر قلعوں باہر
کافر بہت اکٹھے ہو کے کردے نعرہ واہر

گھل سوداگر جو نامی جمع کرے پہلواناں ۔ بھی پھر کافر شاہ علیؓ نوں لکھ بھیجے پروانا

وغا کیتوئی نال اساڈے بن سوداگر آئیوں ۔ اپنا آپ جتایا نائیں تائیں جھوٹھا پایوں

پھر باغی ہویا قلعے دے اندر عادت ایہ زنانڈی ۔ باہر آ لڑائی کریئے خصلت ایہ مردانڈی

جیکر مرد زور آور ہیں توں بھورا نکل واندے ۔ ہوون جنگ میداناں انت دسن دوہاندے

پھر لکھ جواب مردان الٰہی قلعوں باہر آیا ۔ اے مردود لکارے ساناں ٹوریں کیوں ڈرایا

آ علیؓ میدان کھلوتا یاد کرے رب سچے ۔ توں ہیں حافظ نام سائیاں کافر کتے مچے

کافر حکم کرے لشکر نوں ہوش کرو ہر کوئی ۔ جیہڑی گل سنیدی آہی باب اساڈے ہوئی

دہروئی پھر گئی مسلماناں دی فرق نہ کوئی کریئے ۔ یا ایہ ملک اساڈا ہووے یا ہُن ایتھے مریئے

کافر حکم کرے لشکر نوں چائے گوائے پلا ۔ نال لڑے پہلوان علیؓ دے جاوے کوئی کلا

تمت نام پہلوانے واکنب غروروں آیا ۔ تنہ یہ من دا ابھار علیؓ تے گرز گرنے چا یایا

گرز ماریوس شاہ علیؓ نوں زور وجودوں کر کے ۔ گرز بچایا علیؓ نے کہیا بھورا جاویں جر کے

پھڑ شمشیر چلائی حیدر کر کے زور چلا کی ۔ گھوڑے سنے کیتا دو ٹکڑے جیوں صابن دی چاکی

جا کر نظر کفاراں ڈٹھا تمت ہویا ترکھا ۔ منہ اپر ہتھ مارن لگے واہ گورو دیا سکھا

دوجے روز ہنگامہ کر کے آیا ہور غروروں ۔ لگن تیغ زمیں تے جھڑیا متھا پھڑ لیس وروں

جاں پھر مویا اوہ ڈھٹھو نے روون کر کر چنتا ۔ رہ جکے ہتھ وکھانہ مویوں واہ گورو دیا سنتا

تریجے روز اٹھا کر بیٹھا آیا اک دلاور ۔ اوہ علیؓ نوں سخت زباناں ساحر کر کے کاوڑ

چھوٹا قد وسیوے تیرا ہیں کوئی مرد فسادی
پر تیرے ناموں ہیں اج جادو منتر ایسا پڑھیا
گرز چلایا ٹیوس شاہ علیؓ تے کر کے زور ضروری
نیزہ پکڑ چلایا ٹیوس حیدر لگوس وچ کمر دے
کافر حکم کرے لشکر نوں نیزہ کھچ نکالو
بہت زور آور کڈھن نیزہ سندے آہے کافر
اُس نیزہ وچ جادو آہا سبھناں کھیا رکے
کافر حکم کرے لشکر نوں سارے اُس تے جاؤ
صد ہا شخص گبر دی طرفوں ہاتھی بندے آہے
بھی حضرتؓ مردان الہٰی مارے سانگ ستم تھیں
کر بسم اللہ تیغ برہنہ ہتھ سجے وچ پکڑ دا
تن نوں تنانی اُپر چاہڑے سو ہاتھی لے گھوڑا
اُٹھ گیا اک طبق زمیں دا دھوڑ گیا آسمانی
اوتھے وہن لہو دے وگے کافر ہوئے بریاں
جاں شمشاد ڈٹھا حیدر نوں آیا ہے سن نیڑے
نٹھا اگے لگ علیؓ دے حیدر پچھا پھڑیا

ہے کوئی بدن تساڈا انگڑا آہن سخت فولادی
ساری ہووگی معلم جو کجھ ہووے اڑیا
گرز بچا علیؓ نے کہیا جاہ نہیں بے نوری
نیزہ سنے گیا وچ لشکر ڈٹھا کول گبر دے
کھچ کھچ رہے نہ باہر آوے کہندے آپ سبھالو
کافر جان ندائیں وتی جان نیزہ آیا باہر
ایہہ ہن ہتھ اساڈے آیا جنگ کرانگے بھلکے
بہو سواس چوفیرے اُسدے بیٹھے گھیرا پاؤ
اللہ اکبر شاہ علیؓ نے منہ انہاں پر واہے
اک ضربوں دو ٹکڑے کردا کفاراں نوں تن تھیں
جیوں بگھیاڑ اجڑ دے اندر وچ کفاراں وڑدا
لشکر وچ کہائیں پیاں گبراں پیا وچھوڑا
منہ تھیں گل سنی نہ جاوے مجھ بھرے جیوں پانی
اُچا شور ککارا کر کر ترن لہو وچ سریاں
مت میرا سر کٹ لیجاوے چُک جاون سب جھیڑے
لشکر سنے گیا منہ کالا جا پہاڑیں وڑیا

پچھے اوس دے حمزہ حیدرؓ وچ پہاڑیں جامن — آکر کریا پیغمبر تائیں رب دا شکر گذارن

مفرور شدن شمشاد کافر و جا گرفتن بر کوہ و فتحیاب شدن حضرت علی کرم اللہ وجہہ تعالیٰ

اوتھے بھی اک کافر وسّے خاص پہاڑی اُتے — بہت قد آور زور بہادر ثانی ہور نہ کتے

اوہ اُستاد زمانے اندر دریا نام سدا اوسے — تھر تھر فرش زمیں دا کنبے قدم جنتھائیں پاوے

جاں شمشاد کہے اُس اگے جا حقیقت ساری — شاہ علیؓ نے قوم اساڈی ساری چُن چُن ماری

نام کہو وسے کر کجھ حیلہ جو کجھ تیتھیں سردا — میں لاچار تیرے تک آیا ماریا علی حیدرؓ دا

تیر اک خلال علیؓ ہے ساڈی تیرے ہتھ اقامت — کہیو سو چل دکھاؤ مینوں پھڑ کے کراں حجامت

اوہ اک سنگل ڈُلے سر تے طرف علیؓ دی آیا — دیکھ علیؓ دل خطرہ پیا رکھیں شرم خدا یا

علیؓ تائیں میں جان نہ دیساں کافر کھلا ہنکاری — آکھ علیؓ ہن کتوں جاویں کر کے اینڈ خواری

پتھر پھڑ مردان الٰہی ہتھ وچہ کھنڈا رکھدا — ڈاڈھا زور جنوری کر کے ماسیو اُسنوں نسدا

پتھر جا پیا منہ اُپر ریچھ وانگر اڑ راناں — اک ضربوں متکبر ظالم اندر خاک سماناں

دیکھ تماشا کافر آئے حیدر تائیں اُٹھائیں — لشکر کل کفاراں نسدے کیتے مار ازائیں

جنگ جدالوں پا فراغت کردا شکر الٰہی — اوس ولائیت اندر ہوئی حضرت والی شاہی

کر کے قتل کفاراں تائیں شاہ قلعے وچ آیا — نال عنائیت دے اک مومن اُپر تخت بٹھایا

سارے ملک حوالے اندر دیکے پند نصیحت — رکھو روزے پڑھو نمازاں کم نہ کرو فضیحت

کافر مار مومن جا کیتے کلمہ ویس نبی دا — موڑی گیہ نہ رہیا کوئی صدقہ شاہ علیؓ دا

دین ودھا کے شاہ علی گھر وچ مدینے آئے | حمزہ سنے نبیؐ صاحب دی خدمت اندر آئے

حضرت علیؓ ملے گل لاگے حمزہؓ لیا کلاوے | جیوں یعقوبؓ یوسفؓ نوں ملیا دوچ فرحت آوے

شاہ نبی نوں کرن دلاساں گلاں خوش ہوون | دل توں داغ وچھوڑے والا نال خوشی دے دھوون

جو کچھ مال غنیمت آندا آن حضور گزارے | حصہ اک فقیراں ملیا جیہڑے مجھ بیکارے

دوجا بیوہ زنانے تائیں تریجا شہر مدینہ | دولت نال ہویا پُر سارا گھر گھر مال خزینہ

جوڑ عظیم سنایا قصہ کرکے فکر ضروری | حرمت نال نبی صاحب دے کجھ ملے مزدوری

قصہ جو کجھ گذریا آہا سارا آکھ سنایا | برکت کلمہ نام محمدؐ ایں ایہہ تم کرایا

غزل از تصانیف منشی کریم بخش صاحب تخلص بدر تاجر کتب لاہور بازار کشمیری

اے فلک لیچل مدینے میں خدا کیواسطے | دل تڑپتا ہے حبیب کبریا کیواسطے

کہیو احمدؐ سے صبا جا کر خدا کیواسطے | جان دیتا ہے بدر تیری لقا کیواسطے

رنج دنیا نے ہی عاجز کر دیا ہے بس مجھے | لو خبر عاجز کی احمدؐ مرتضےٰ کیواسطے

روز و شب نالاں ہوں بخت بد سے اپنے زار میں | دو چھوڑا اس رنج سے شرم وحیا کیواسطے

روز محشر میں نہ کرنا مجھکو شرمندہ خدا | شرم رکھ لینا خدایا مصطفےٰ کیواسطے

خاتمہ بالخیر ہو ایمان سے نکلے جان بھی | ہو عذاب قبر آساں پر جفا کیواسطے

دے پناہ نار جہنم سے بدر کو یا خدا | صدقے اپنے کرم کے اور مجتبیٰ کیواسطے

تمت